

Stiftelsen Lundsbergs Skola
Org.nr. 8740019362
info@utb.lundsbergsskola.se

2023-03-07
Dnr 2022:581

Beslut

efter kvalitetsgranskning av Rektorns arbete för
rättvisande och likvärdiga betyg i gymnasie-
skolan vid Lundsbergs gymnasieskola, med hu-
vudman Stiftelsen Lundsbergs Skola

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Lundsbergs gymnasieskola avseende verksamhetens kvalitet inom Rektorns arbete för rättvisande och likvärdiga betyg i gymnasieskolan. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska kvaliteten i rektorns styrning och ledning för att skapa långsiktiga förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning i ämnen med och utan nationella prov.

Granskningen avgränsas till rektorns arbete för en rättvisande och likvärdig betygssättning i relation till bland annat lärares arbete inom den aktuella gymnasieskolan. I denna granskning ingår inte att bedöma lärarnas arbete med att planera och genomföra undervisningen samt kontinuerligt bedöma elevers prestationer, så att de vid tidpunkten för betygssättningen har underlag för en allsidig bedömning och rättvisande betygssättning. Granskningen inriktas mot högskoleförberedande program med anledning av att betyg som urvalsinstrument för vidare utbildning står i fokus.

Granskningen omfattar 30 skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala skolor. Skolinspektionen har genomfört intervjuer med skolenhetens rektor samt lärare. Intervjuerna genomfördes den 29 och 30 november 2022 av utredarna Jenny Fahlman, Ingrid Jacobsson och Maria Lundström. Intervjuerna har sammanställts i ett protokoll som kommunicerats med huvudmannen. Protokollet, tillsammans med inkommen dokumentation, ligger till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla skolenheter som ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras under våren 2023.

Fakta om verksamheten:

Lundsbergs gymnasieskola är en skolenhet belägen i Storfors kommun. Huvudman är Stiftelsen Lundsbergs Skola. Skolan har cirka 205 elever. Denna granskning omfattar naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet. Rektorn har haft sitt uppdrag sedan april 2022, men har tidigare arbetat som lärare och studierektor på skolan. Skolan har valts ut utifrån att den statistiskt visat ihållande avvikelser i betygssättning i förhållande till resultaten på de nationella proven mellan läsåren 2014/15 och 2018/19.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier som Skolinspektionen satt upp i granskningen. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. På varje område bedöms om skolan/verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i

hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning, men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Lundsbergs gymnasieskola i följande utsträckning:

Rektorns förklaringar om vad som påverkar och orsakar de långvariga avvikelserna i betygen

Skolinspektionen bedömer att rektorn i *låg utsträckning* kan förklara vad som påverkar och orsakar de långvariga avvikelserna i betygen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn behöver skapa strukturer och organisera för att se till att det genomförs likvärdighetsdiskussioner på skolan.
- Rektorn behöver utveckla arbetet med att följa upp och analysera betygssättningen för att identifiera eventuella betygsavvikelser. Rektorn behöver sedan fördjupa analysen och problematisera betygsavvikelserna, för att ta reda på om avvikelserna är motiverade eller inte.

Rektorns arbete med att se till att relevanta och väl förankrade insatser genomförs för att minska omotiverade avvikelser i betygen

Skolinspektionen bedömer att rektorn i *låg utsträckning* ser till att relevanta och väl förankrade insatser genomförs för att minska omotiverade avvikelser i betygen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn behöver identifiera och genomföra relevanta insatser utifrån en fördjupad analys av avvikelser i betygssättningen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2023-09-15 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena

och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 2) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se
Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:581) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område

Rektorns förklaringar om vad som påverkar och orsakar de långvariga avvikelserna i betygen

I detta område granskas rektorns inblick i användningen av nationella prov och bedömningsstöd samt rektorns analys samt problematisering av betygsavvikelser.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn kan *i låg utsträckning* förklara vad som påverkar och orsakar de långvariga avvikelserna i betygen.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn inte har en tydlig organisation för när och hur likvärdighetsdiskussioner ska ske på skolan eller i samarbete med andra skolor. Rektorn saknar inblick i hur lärarna särskilt beaktar de nationella proven och hur bedömningsstöden används. Granskningen visar vidare att rektorn inte systematiskt undersöker om det finns avvikelser i betygssättningen. Granskningen visar också att de långvariga avvikelserna mellan nationella provbetyg och kursbetyg inte har problematiserats och att det därför saknas relevanta förklaringar till avvikelserna.

Rektorns organisation för möjliggörande av likvärdighetsdiskussioner

Granskningen visar att rektorn inte har en tydlig organisation för när och hur likvärdighetsdiskussioner ska ske på skolan. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att det finns avsatta tider för ämneslagsdiskussioner och arbetslagsmöten en gång i veckan. Ämneslagstiderna används dock endast sporadiskt då det saknas reella möjligheter att träffas för samtliga ämneskollegor vid de avtalade tiderna. Istället berättar lärarna att de träffas i ämneslagen på eget initiativ när det passar dem. För flera av ämneslagen sker det på regelbunden basis medan det för något ämneslag bara har skett vid något enstaka tillfälle under höstterminen. Arbetslagsmötet är mer av karaktär som ett informationsmöte och enligt rektorn har inget av dessa

möten sedan hen blev rektor handlat om likvärdighet i bedömning och betygssättning.

Rektorn styr inte hur arbetet med likvärdighet inom bedömning och betygssättning ska ske och följer inte upp hur arbetet i ämneslagen fortskrider. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att det finns begränsad dialog dem emellan när det gäller bedömning och betygssättning. Enligt lärarna finns det inte något uttalat uppdrag från rektorn att lärarna ska diskutera likvärdig betygssättning och bedömning och om det görs eller inte är ingenting som rektorn följer upp. I intervju med rektorn och lärarna framkommer vidare att rektorn inte håller i arbetslagsmötena och inte alltid heller deltar i dem. Rektorn säger att lärarna för anteckningar på ämneslagens möten och att hen kan gå in och titta på dessa anteckningar. Enligt lärarna ger rektorn dock ingen feedback på det som de diskuterat eller styr innehållet på dessa möten.

Granskningen visar vidare att det finns ett visst samarbete kring bedömning och betygssättning i några ämneslag, men att det saknas samarbete med andra skolor i detta syfte. I intervjuer med rektorn och lärarna framkommer att det finns samplanering och samrättning i några av ämneslagen på initiativ från lärarna, även om rektorn säger att dessa samtal handlar mer om praktiska frågor. Lärarna berättar att det finns ämneslag som fungerar väl och att lärarna diskuterar sambedömning, gemensamma prov och betygssättning. Däremot är samarbetet personberoende och enligt rektorn fungerar en del ämneslag väl, men det finns också lärare som inte samarbetar med andra. Rektorn berättar att det finns en ambition att det framöver ska ske mer sambedömning och samrättning av prov i kollegiet. I intervjuer med rektorn och lärare framkommer vidare att det inte finns någon samverkan med andra skolor i syfte att kalibrera bedömning eller eftersträva likvärdighet i betygssättning.

Rektorns inblick i användningen av nationella prov och bedömningsstöd

Granskningen visar att rektorn saknar inblick i hur lärarna använder de nationella proven och bedömningsstöden. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att rektorn inte för dialog med lärarna om hur de använder de nationella proven. Rektorn och lärarna berättar att flera nationella prov rättas på egen hand av undervisande lärare, att det finns tid för samrättning men att det inte används av alla lärare. I intervjuer med rektorn och lärare framkommer vidare att lärarna har tillgång till de nationella bedömningsstöden, men att rektorn inte gett några instruktioner kring om och hur de ska användas. Flera lärare berättar att de använder bedömningsstöden i sina ämnen, exempelvis i moderna språk, och att de önskar att det fanns fler bedömningsstöd att ta del av. Rektorn säger dock att hen inte vet hur mycket bedömningsstöden används. Enligt rektorn har hen inte heller gett instruktioner för hur lärare i ämnen utan nationella prov eller hur lärare i de ämnen som

saknar bedömningsstöd ska arbeta för att kvalitetssäkra likvärdigheten i betygssättningen.

Granskningen visar vidare att rektorn saknar kännedom om hur lärarna särskilt beaktar de nationella proven. Av intervju med rektorn och lärare framgår att rektorn inte har fört någon dialog med eller gett någon information till lärarna om hur de särskilt beaktar de nationella proven vid betygssättningen. Enligt rektorn betyder särskilt beakta att det inte går att bortse från det nationella provet men att det inte heller är det enda underlaget. Rektorn säger att hen tror att det finns en risk att lärarna lägger för stor vikt vid det nationella provet och att elever inte kan få ett lägre, bara ett högre betyg, än vad det nationella provet visar. Rektorn säger dock att hen inte har någon bild av hur lärarna i praktiken ser på att särskilt beakta de nationella proven. Lärarna beskriver i intervju att särskilt beakta det nationella provet betyder att de tar resultatet "på allvar", däremot finns ingen egentlig samsyn kring begreppet eller någon nedskrivet på skolan kring hur det ska tolkas. Rektorn följer inte heller upp om lärarna särskilt beaktar de nationella provresultaten. Enligt lärarna kan det förekomma att lärarna diskuterar med varandra om de tänker sätta ett högre kursbetyg än vad det nationella provbetyget visar, men det finns inte uttalat att diskussion ska ske och lärarna behöver aldrig förklara för någon varför de sätter ett visst betyg.

Rektorns analys av betygsavvikelser över tid

Granskningen visar att rektorn inte systematiskt undersöker om det finns avvikelser i betygssättningen. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att det saknas en uppföljning och analys av kunskapsresultat på skolan. Rektorn berättar att det inte finns någon inarbetad eller fastslagen rutin kring resultatuppföljning och analys samt att ingen överlämning gällande detta skett från tidigare rektor. Det medför att det saknas en möjlighet för rektorn att identifiera eventuella betygsavvikelser. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår dock att rektorn påbörjat en ansats till analysarbete tillsammans med lärarna i slutet av vårterminen 2022. Enligt rektorn fick lärarna då diskutera statistik gällande kunskapsresultaten utifrån ett frågeunderlag. Rektorn säger att hen inte hunnit med att göra så mycket för att ta reda på hur betygen och betygssättningen ser ut på skolan ur ett likvärdighetsperspektiv. Ett uppdrag som rektorn har är att framöver bygga upp rutiner kring det systematiska kvalitetsarbetet. Trots avsaknad av system för analys säger rektorn att hen genomfört en egen granskning och noterat vissa saker som generellt har med betyg att göra. Det handlar om att det finns lärare som alltid har höga resultat, att flickor får högre betyg och att det inte finns så många "mellanbetyg" på skolan utan antingen höga eller låga betyg generellt. Rektorn säger att hen också sett att ett av skolans program har högre resultat än övriga och kopplar ihop det med högre antagningspoäng. Vad dessa iakttagelser har sin förklaring i har rektorn inte analyserat eller diskuterat med lärarna. I intervju med lärarna framkommer att de inte vet hur resultaten ser ut, exempelvis om betygen har ökat eller om det skett

förändringar i statistiken över tid. De känner inte heller till om rektorn följer upp betyg. Lärarna säger också att de inte har varit ombedda att skicka in några resultat eller någon analys varken till nuvarande eller tidigare rektorer.

Rektorns problematisering av ihållande avvikelser

Granskningen visar att de långvariga avvikelserna mellan nationella provbetyg och kursbetyg inte är kända på skolan och rektorn har därför inte analyserat dem. Av nationell statistik framgår att det funnits avvikelser mellan nationella provbetyg och kursbetyg under flera läsår på skolan. Andelen elever som fått ett högre kursbetyg än det nationella provbetyget har varierat i de olika kurserna där avvikelserna i engelska 6 varit som högst 27 procent till fördel för de högre betygen, men differensen har sjunkit i de två senast genomförda proven. Avvikelse i matematik (kurserna matematik 2B, 2C, 3B samt 3C) har sammantaget varit höga under flertalet år. Andelen elever som fått ett högre kursbetyg än det nationella provbetyget har i dessa kurser varit mellan 30-60 procent. Vårterminen 2019 var det 77 procent av eleverna i kursen matematik 3B som fick ett högre kursbetyg än det nationella provet. I svenska 3 har andelen elever som fått ett högre kursbetyg legat mellan 23-51 procent under de sex senaste genomförda proven. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att dessa avvikelser inte är kända och inte har analyserats i syfte att hitta förklaringar till avvikelserna. Rektorn säger att de flesta av dessa avvikelser är historiska och har uppkommit innan hen tillträdde tjänsten som rektor. Å andra sidan känner inte rektorn heller till avvikelserna från vårterminen 2022 som är fortsatt höga i både matematik och svenska. Rektorn berättar också att hen insett att de borde ha diskuterat diskrepansen mellan antalet genomförda nationella prov och antalet kursbetyg, vilka hen upptäckte när Skolinspektionen efterfrågade en sammanställning inför besöket. Även lärarna säger att de blir förvånade när de får se statistiken gällande avvikelserna. De känner inte till hur resultaten sett ut över tid och inte heller hur statistiken från vårterminen 2022 ser ut. Enligt lärarna följer inte rektorn upp och analyserar betygssättningen och för inga samtal med lärarna kring betygsstatistik och avvikelser. De har inte heller fått i uppdrag att titta på och kommentera avvikelser i betygssättningen.

Granskningen visar vidare att rektorn inte problematiserar avvikelserna mellan nationella provbetyg och kursbetyg och det saknas därför relevanta förklaringar till avvikelserna. Rektorn säger att de, utifrån det påbörjade initiativet till analysarbete i slutet av vårterminen 2022, inte kom så långt i analysen och att de behöver komma djupare i analysen för att försöka hitta förklaringar till eventuella avvikelser. Vid intervjutillfällena kan dock lärarna och rektorn ge vissa förklaringar till de avvikelser mellan nationella provbetyg och kursbetyg som Skolinspektionen presenterar. De nämner att eleverna läser upp och kompletterar de delar de saknar efter de nationella proven, att eleverna blir stressade när de gör proven och att vissa avvikelserna kan relateras till någon specifik lärare. Samtidigt framgår att analys och problematisering av dessa enkla förklaringar saknas vilket gör att det inte går att

säga att dessa förklaringar är relevanta och motiverade, framförallt i relationen till att avvikelserna funnits under en längre tid. Eftersom fördjupad analys av betygsavvikelser inte gjorts har rektorn inte heller satt några förklaringar i relation till exempelvis organisationen, skolans struktur, lärarnas kompetens eller aktuell forskning och vet inte hur dessa parametrar eventuellt påverkar betygssättningen på skolan. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår vidare att det finns påtryckningar från elever och vårdnadshavare på lärare att sätta höga betyg. Det sägs inte inverka på lärarnas betygssättning, men inte heller detta har lyfts som en eventuell påverkanfaktor eller förklaring till avvikelserna i betygssättningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver skapa strukturer och organisera för att se till att det genomförs likvärdighetsdiskussioner på skolan.
- Rektorn behöver utveckla arbetet med att följa upp och analysera betygssättningen för att identifiera eventuella betygsavvikelser. Rektorn behöver sedan fördjupa analysen och problematisera betygsavvikelserna, för att ta reda på om avvikelserna är motiverade eller inte.

Skolinspektionens granskning visar att det saknas tydliga strukturer och en organisation för likvärdighetsdiskussioner på skolan. De forum som finns används inte av alla lärare och det är inte tydligt på vilket sätt dessa ska skapa större likvärdighet i betygssättningen. Rektorn för sällan dialog kring likvärdighet med lärarna och följer inte upp resultatet av lärarnas arbete. Det finns inte heller några samarbeten med andra skolor i syfte att kalibrera och diskutera likvärdighet i betygssättningen. Rektorn har inte heller diskussioner med lärarna kring hur de nationella proven ska användas, hur begreppet särskilt beakta ska tolkas eller i vilket syfte de nationella bedömningsstöden ska användas. För att rektorn ska kunna ta ansvar för att betygen sätts utifrån gällande lagar och regler behöver rektorn ge förutsättningar för lärarna att diskutera sin betygssättning inom skolan, men också med andra skolor för att eftersträva nationell likvärdighet.

Granskningen visar också att rektorn inte har undersökt om det finns avvikelser i betygssättningen. Rektorn har inte heller analyserat betygsavvikelser eller problematiserat förklaringarna för att ta reda på om de är motiverade eller inte. Ej heller har rektorn diskuterat betygsavvikelser med lärarna. De förklaringar som ges blir ottydliga och bygger inte på en helhetsbild där de sätts i relation till exempelvis de förutsättningar som ges och den organisation som finns. En konsekvens av att rektorn inte har kännedom om vilka avvikelser och vilka förklaringar som finns blir att det är svårt för rektorn att ta ansvar för att betygen som sätts är rättvisande och

likvärdiga. För att rektorn ska kunna sätta in relevanta insatser utifrån betygsavvikelserna behöver rektorn i sin analys kritiskt granska och problematisera förklaringarna.

Av 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Av 2 kap. 9- § skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor och att rektor särskilt ska verka för att utbildningen utvecklas.

Enligt 15 kap. 25 a § skollagen ska, vid betygssättning i en kurs som det ges ett nationellt prov i, elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultatet på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

Enligt 4 kap. 4 § skollagen ska planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen genomföras på skolenhetsnivå under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Rektor ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs. Av läroplanen framgår vidare att det är rektor som ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen.¹

Enligt Skolverkets Allmänna råd om betyg och provning behöver rektor kunna analysera om det finns avvikelser mellan till exempel betyg och nationella provbetyg i olika undervisningsgrupper. Rektor behöver också analysera betygsfördelningen mellan olika elevgrupper i ämnen där det inte finns nationella prov. Om avvikelser eller skillnader förekommer behöver rektor undersöka om dessa är motiverade eller inte. Rektor behöver vara särskilt uppmärksam på återkommande mönster.²

Skolinspektionen rekommenderar därför rektor att skapa en organisation där rektor tillsammans med sina lärare diskuterar principerna för en rättvisande och likvärdig betygssättning i ämnen både med och utan nationella prov. Rektor behöver se till att diskussioner förs i arbetslag och ämneslag kring likvärdighet. I det ingår att rektor tillsammans med lärarna diskuterar hur lärarna arbetar med att särskilt beakta de nationella proven i betygssättningen. Rektor behöver skaffa sig en inblick i hur de nationella bedömningsstöden används och hur lärare, som undervisar i ämnen som saknar nationella prov och bedömningsstöd, arbetar för att främja likvärdig och rättvisande betygssättning. För att ytterligare öka kvaliteten i arbetet kan också rektor se till att det sker ett utbyte med andra skolor.

Vidare rekommenderar Skolinspektionen rektor att utveckla sin uppföljning av betygsresultat för att identifiera eventuella avvikelser i betygssättningen. Det kan handla om avvikelser mellan kursbetyg och nationella prov, men rektor behöver

¹ Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplanen för gymnasieskolan (Lgy 11), 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar

² Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2022:417) *Betyg och provning*, s. 48.

också undersöka om det finns avvikelser i betygssättningen utifrån andra perspektiv. I det arbetet kan rektorn använda sig av betygsstatistik gällande till exempel kurser, klasser, elevgrupper och kön. Om avvikelser identifieras behöver rektorn också fördjupa sitt och lärarnas analysarbete för att hitta relevanta förklaringar till avvikelserna. För att rektorn ska kunna göra en bedömning av ifall avvikelserna är motiverade behöver förklaringarna problematiseras och kritiskt granskas. I arbetet behöver rektorn ta reda på om lärarna till exempel har olika tolkningar av styrdokumentet, hur lärarna bedömt och vägt samman elevprestationer på olika sätt och huruvida lärarna särskilt har beaktat de nationella proven. Förklaringarna behöver kopplas samman till lärarnas kompetens och förutsättningar samt skolans organisation, struktur och utmaningar. I arbetet med att främja likvärdig betygssättning behöver rektorn också bevaka om det finns andra yttre faktorer, såsom skolans konkurrenssituation eller vårdnadshavares påtryckningar, som påverkar lärarnas betygssättning.

Rektorns arbete med att se till att relevanta och väl förankrade insatser genomförs för att minska omotiverade avvikelser i betygen

I detta område granskas rektorns arbete med att initiera relevanta och långsiktiga insatser samt rektorns ansvar för att insatserna är väl förankrade i organisationen.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn ser *i låg utsträckning* till att relevanta och väl förankrade insatser genomförs för att minska omotiverade avvikelser i betygen.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn inte initierat några insatser för att minska avvikelser i betygssättningen. Därmed har det inom ramen för denna granskning inte varit möjligt att bedöma med vilken kvalitet rektorn tar ansvar för att sådana insatser är väl förankrade i organisationen.

Initiera relevanta och långsiktiga åtgärder

Granskningen visar att rektorn inte har initierat några insatser för att minska avvikelser i betygssättningen. Av intervjuer med rektorn och lärare samt inkomna dokument framgår samstämmigt att det inte finns några insatser kopplade till likvärdig betygssättning. Rektorn berättar dessutom att det inte finns insatser i nuläget som är kopplade till betyg och bedömning överhuvudtaget då detta inte varit ett fokusområde för skolan.

Eftersom det inte finns några insatser kopplade till identifierade avvikelser har det därmed inom ramen för denna granskning inte varit möjligt att bedöma med vilken kvalitet rektorn tar ansvar för att sådana insatser är väl förankrade i organisationen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver identifiera och genomföra relevanta insatser utifrån en fördjupad analys av avvikelser i betygssättningen.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn inte initierat några insatser kopplade till att utjämna skillnader i betygssättningen. Som framgår av område 1 i detta beslut behöver rektorn utveckla sitt arbete med att upptäcka och analysera betygsavvikelser för att kunna göra en bedömning av om avvikelserna är motiverade. För att främja rättvisande och likvärdiga betyg behöver rektorn sedan se till att insatser genomförs utifrån den fördjupade analysen.

Av 4 kap. 4 § skollagen framgår att planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen ska genomföras på skolenhetsnivå under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs. Enligt 4 kap. 5 § skollagen ska inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Av läroplanen framgår vidare att det är rektorn som ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen.³

Enligt Skolverkets allmänna råd om betyg och provning bör rektorn tillsammans med lärarna följa upp betyg inom skolenheten så att det vid behov blir möjligt att sätta in insatser som skapar förutsättningar för mer rättvisande och likvärdiga betyg. Utifrån vad uppföljningen av betygen och betygssättningen visar kan rektorn behöva sätta in olika insatser. Det kan handla om att se över hur arbetet med betygssättning är organiserat eller att vid behov säkerställa att lärare får kompetensutveckling så att betygen sätts i enlighet med författningarna.⁴

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utifrån en mer fördjupad analys ser till att relevanta insatser genomförs i syfte att minska konstaterade betygsavvikelser. Insatserna behöver koordineras med huvudmannens eventuella insatser. För att insatserna ska få avsedd effekt behöver rektorn skapa delaktighet hos alla lärare

³ Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 rektorns ansvar

⁴ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2022:417) *Betyg och provning*, s. 48.

och se till att insatser får genomslag i deras arbete. Rektorn behöver också formulera tydliga mål och förväntade effekter för de insatser som beslutats och sedan kontinuerligt följa upp dem.

På Skolinspektionens vägnar

X Viveka Berglund

Viveka Berglund
Beslutsfattare
Signerat av: Viveka Berglund

X Jenny Fahlman

Jenny Fahlman
Utredare
Signerat av: Jenny Fahlman

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredarna Ingrid Jacobsson och Maria Lundström deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
[Rektorns arbete för rättvisande och likvärdiga betyg i gymnasieskolan \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se/om-skolinspektionen/om-utredningarna/om-utredningarna-i-gymnasieskolan)

Bilaga 1: Författningsstöd

Enligt skollagen **3 kap. 14 § skollagen** ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Enligt förarbetena till skollagen (**prop. 2009/10:165 s 229**) innebär detta ansvar att se till att skolans eller verksamhetens lärare dels är väl förtrogna med det regelverk som gäller, dels i övrigt får det stöd de behöver för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

Enligt **4 kap. 3 § skollagen** ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen.

Av **4 kap. 4 § skollagen** framgår att sådan planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

Enligt **4 kap. 5 § skollagen** ska inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Av **15 kap. 25 a § skollagen** framgår att vid betygssättning i en kurs som det ges ett nationellt prov ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

Lärare ska enligt gymnasieskolans läroplan (**Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper**) samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen.

Rektorn ansvarar enligt läroplanen (**Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar**) för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen.

Skolverkets Allmänna råd betyg och prövning (**SKOLFS 2022:417**) (obs ny, gäller från 1/7 2022 och ersätter det allmänna rådet om betyg och betygssättning)

Skolverkets Allmänna råd systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet (**SKOLFS 2012:98**)